

LIITE 2: YVA-SELOSTUKSEN TÄYDENNYKSESSÄ KÄYTETYT TERMIT, LYHENTEET JA YKSIKÖT

Lyhenteet

Lyhenne	Merkitys
3D	Kolmiulotteinen, <i>three-dimensional</i>
AA-EQS	Vuosikeskiarvoa koskeva pintavesien ympäristönlautunormi
ABA	Happo-emäs -laskenta, <i>acid base accounting</i>
ASPT-indeksi	Vesistöön kohdistuvan orgaanisen kuormituksen suuruutta kuvaava indeksi
BGM	Bituminen geomembraani, <i>bituminous geomembrane</i>
BMWP	Biologisen likaantumisindeksin kokonaissumma
CLP	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus N:o 1272/2008 kemikaalien luokitusta, merkintöjä ja pakkaamista koskeva asetus, <i>Classification, Labelling and Packaging of substances and mixtures</i>
C-NP	Laskennallisesti määritetty neutralointipotentiaali
COD_{Mn}	kemiallinen hapenkulutus
CR	Äärimmäisen uhanalainen, <i>critically endangered</i>
DD	Puutteellisesti tunnettu
Dir. II ja/tai IV	Luontodirektiivin liitteen II ja/tai IV laji
E	Suomen luonnonsuojelulain ja -asetuksen nojalla erityisesti suojeltava laji
ELY	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
EN	Erittäin uhanalainen, <i>endangered</i>
Es	Erityisesti suojeltavat lajit (luonnonsuojeluasetus)
ET	Ei tarvetta tutkia
EU	Euroopan unioni, myös EU:n lintudirektiivin liitteen I laji
FINIBA	Suomessa listatut kansainvälisesti tärkeäksi luokitellut lintualueet
GTK	Geologian tutkimuskeskus
h	Tunti, <i>hour</i>
HC-testaus	Kosteuskammio-koe, <i>humidity cell testing</i>
HDPE	Polyeteenimuovi, <i>high density polyethene</i>
Hertta	Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämä ympäristötiedon hallintajärjestelmä
htv	Henkilötyövuosi
IBA	Kansainvälisesti tärkeät lintualueet, <i>important bird and biodiversity areas</i>
ICMM	International Council on Mining & Metals -järjestö
ICP-MS	Induktiivisesti kytketty plasma massaspektrometri, <i>inductively coupled plasma mass spectrometry</i>
ICP-OES	Induktiivisesti kytketty plasmaemissiospektrometri, <i>inductively coupled plasma optical emission spectroscopy</i>
IPCC	Hallitustenvälinen ilmastomuutospaneeli, <i>Intergovernmental Panel on Climate Change</i>
K	Vedenjohtavuus
ka	Keskiarvo
KHT(Mn)	Kemiallinen hapenkulutus
Kiis	Kiireellisesti suojeltavat lajit
Kok.N	Kokonaistyyppi
Kok.P	Kokonaisfosfori
kpl/m²	Kappaletta neliömetrillä
kV	Kilovoltti
KVL	Suomen kansainvälinen vastuulaji

Lyhenne	Merkitys
kyll. %	Kyllästysprosentti
L/S	Nesteen ja kiinteän aineksen suhde, <i>liquid to solid ratio</i>
LC	Elinvoimainen, <i>least concern</i>
LLDPE	Lineaarinen matalatiheyksinen polyeteenimuovi, <i>linear low-density polyethylene</i>
LSL	Luonnonsuojelulaki
Luke	Luonnonvarakeskus
MAALI	Birdlife Finlandin keräämät maakunnallisesti arvokkaat lintualueet
MAC-EQS	Hetkellistä pitoisuutta koskeva pintavesien ympäristölaatu normi
MAE	Absoluuttinen keskivirhe, <i>mean absolute error</i>
MaL	Maa-aineslaki
ME	Keskivirhe, <i>mean error</i>
MetsäL	Metsälaki
MHQ	Keskiylivirtaama
MNQ	Keskialivirtaama
mpy	Merenpinnan yläpuolella
MQ	Keskivirtaama
MRL	Maankäyttö- ja rakennuslaki
MW	Megawatti
n	Havaintojen lukumäärä
NAF	Ei-happoatuottava, <i>non-acid forming</i>
NAG	Nettohaponpitoisuus, <i>net acid generation</i>
NNP	Netto-neutralointipotentiaali
NPR	Neutralointi- ja hapontuottopotentiaalin suhde
NT	Silmälläpidettävä, ei uhanalainen, <i>near threatened</i>
PAF	Mahdollisesti happoatuottava, <i>potentially acid forming</i>
PFS-A/B	Kannattavuussuunnitelma, taloudellisten edellytysten täyttymisen laskennallinen esiarviointi, <i>pre-feasibility study</i>
PGE	Platinaryhmän alkuaineet (rutenium, rodium, palladium, osmium, iridium ja platina), <i>platinum group element</i>
PIMA-asetus	Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (214/2007)
PMA	Prosenttinen mallinkaltaisuus
PNEC	Aineen arvioitu haitaton pitoisuus
r.	Rauhoitettu
r ²	Determinaatiokerroin, <i>coefficient of determination</i>
Ramsar	Kansainvälisen Ramsar-sopimuksen mukaisesti suojeltu kosteikko tai vesialue
RCP	Kasvihuonekaasujen pitoisuuksien kehityskulun skenaariot, <i>representative concentration pathways</i>
RMSE	Keskineliövirheen neliöjuuri, <i>root mean squared error</i>
RT	Alueellisesti uhanalainen, <i>regionally threatened</i>
SAC	Luontodirektiivin (92/43/ETY) mukainen erityisten suojelutoimien alue
SEM-EDS/EDX/WDS	Pyyhkäisyelektronimikroskopia, energiaerotteinen spektrometria (EDS/EDX) /aallonpituuserotteinen röntgenanalysointilaitos (WDS)
SEX	Natriumetyyliksantaatti, rikastuskemikaali
SIBX	Natriumisobutyliksantaatti, rikastuskemikaali
SMHI	Ruotsin ilmatieteen ja hydrologian laitos

Lyhenne	Merkitys
SPA	Luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun lintudirektiivin (2009/147/EY) tarkoittama erityissuojelualue
SSP	Ilmastomalleja ja yleisiä sosioekonomisia kehityspolkuja kuvaavat skenaariot, <i>shared socioeconomic pathways</i>
SSTP	Geologian tutkimuskeskuksen ylläpitämässä taustapitoisuusrekisterissä taustapitoisuuden viitearvoksi laskettu suurin suositeltu taustapitoisuusarvo, jota voidaan käyttää alueellisen taustapitoisuuden vertailuarvona
TAPIR	Geologian tutkimuskeskuksen Maaperän taustapitoisuudet -tietokanta
TDI	Veden fosforipitoisuuden tasoa kuvaava arvo
TDS	Liuenneiden aineiden kokonaismäärä, <i>total dissolved solids</i>
T-EPT _h	Tyyppiominaisten EPT-heimojen lukumäärä
T-NP	Titraamalla määritetty neutralointipotentiaali
TOC	Orgaaninen kokonaishiili, <i>total organic carbon</i>
TT	Tyyppiominaiset taksonit
TU	Toksisuusindeksi
Tukes	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
U	Suomen luonnonsuojelulain ja -asetuksen nojalla uhanalainen laji
UHEX	Suomen lajien uhanalaisuusluokittelu
VaL	Suomen kansainvälinen vastuulaji
Vesil	Vesilaki
VPD	Vesipuitedirektiivi
vt	Valtatie
VU	Vaarantunut, <i>vulnerable</i>
WSFS-VEMALA	Suomen Ympäristökeskuksen koko Suomen kattava vesistömallijärjestelmä, <i>Watershed Simulation and Forecasting System</i>
XRD	Röntgendiffraktometria, <i>X-ray diffractometry</i>
YVA	Ympäristövaikutusten arviointi, ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskeva laki (252/2017, YVA-laki) ja asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017, YVA-asetus)

Ilmansuunnat

Lyhenne	Ilmansuunta
E	itä, <i>east</i>
lat	latitudi, leveyspiiri
lon	longitudi, pituuspiiri
N	pohjoinen, <i>north</i>
NE	koillinen, <i>northeast</i>
NW	luode, <i>northwest</i>
S	etelä, <i>south</i>
SE	kaakko, <i>southeast</i>
SW	lounas, <i>southwest</i>
W	länsi, <i>west</i>

Alkuaineet

Lyhenne	Alkuaine
Ag	hopea
Al	alumiini
As	arseeni
Au	kulta
B	boori
Ba	barium
Be	beryllium
Ca	kalsium
Cd	kadmium
Cl	kloori
Co	koboltti
Cr	kromi
Cu	kupari
Fe	rauta
Hg	elohopea
K	kalium
Mg	magnesium
Mn	mangaani
Mo	molybdeeni
N	typpi
Na	natrium
Ni	nikkeli
P	fosfori
Pb	lyijy
S	rikki
Sb	antimoni
Se	seleeni
Sn	tina
Sr	Strontium
Th	torium
Ti	titaani
U	uraani
V	vanadiini
W	volframi
Zn	sinkki

Yksiköt

Yksikkö	Merkitys	Muuta
µg/l	mikrogrammaa litrassa	
µm	mikrometri	
a	aari	
°C	Celsius-aste	lämpötilan yksikkö SI-järjestelmässä
cm	senttimetri	
CuEq	kupariekvivalentti	
dB	desibeli, äänenvoimakkuuden yksikkö	

Yksikkö	Merkitys	Muuta
FNU	sameuden yksikkö, <i>formazine nephelometric units</i>	yleensä luonnonvesien sameudesta puhuttaessa käytetään yksikköä FTU (1 FTU = 1 FNU), <i>formazin turbidity units</i>
FTU	sameuden yksikkö, <i>formazin turbidity units</i> ,	yleensä luonnonvesien sameudesta puhuttaessa käytetään yksikköä FTU (1 FTU = 1 FNU)
g	gramma	
g/aari	biomassa (grammaa aarilla)	
g/m²/vrk	grammaa neliömetrillä vuorokaudessa	esimerkiksi epäorgaanisen laskeuman arvo jollakin alueella
g/t	grammaa tonnissa	
ha	hehtaari	
kg	kilogramma	
kg/v	kilogrammaa vuodessa	
km	kilometri	
km²	neliökilometri	
kpl/aari	kalayksikköä/aari	
kV	kilovoltti	jännitteen yksikkö SI-järjestelmässä (voltti)
l/s	litraa sekunnissa	
M	miljoona	
m/s	metriä sekunnissa	
m²	neliömetri	
m²/kg	neliömetriä kilossa	
m³	kuutiometri	
m³/kk	kuutiometriä kuukaudessa	
m³/s	kuutiometriä sekunnissa	
mg/kg	milligrammaa kilossa	
mg/kgKA	milligrammaa kilossa kuiva-ainetta	
mg/l	milligrammaa litrassa	
mg/l Pt	veden värin yksikkö	milligrammaa litrassa, Pt =platina
mm	millimetri	
mm/s	millimetriä sekunnissa	
Mm³	miljoonaa kuutiometriä	
mmol/l	millimoolia litrassa	
mS/m	millisiemensia metrissä, sähkönjohtavuuden yksikkö	suolaisuuden lisääntyessä vedessä arvo kasvaa limnologiassa
Mt	miljoonaa tonnia	
ng	nanogramma	
pH	liuoksen happamuutta ilmaiseva yksikkö	
ppm	parts per million, miljoonasosa	pitoisuus esim. hengitysilmassa
t	tonni	
t/v	tonnia vuodessa	
v	vuosi	
vrk	vuorokausi	

Termit

Termi	Selite
ABA	Happo-emäs-laskenta, jonka avulla määritellään sivukivien ja rikastushiekan hapontuottopotentiali ja neutralointipotentiaali (<i>eng. acid base accounting</i>)

Termi	Selite
Adkumulaatti	Kumulaatti, jossa kumulaattimineraalien määrä on 95–100 % (ks. myös kumulaatti) ja interkumulusmineraalien määrä on 0–5 %
Akrotelma	Huokoinen, hapellinen ja hyvin vettä johtava pintaturpeen kerros
Alkaliteetti (myös alkaliniteetti)	Veden puskurikyky happamoitumista vastaan.
Aluetalous	Kuntatalous sekä paikallisesti vaikuttava muu talous
Alustava arviointi	Hankkeesta laadittava alustava selvitys, joka arvioi hankkeen toteut- tamiskelpoisuutta, kustannuksia sekä vaikutuksia (<i>eng. concept study</i>)
Anomalia	Ilmiö tai tapaus, joka poikkeaa yleisen ennusteen tai mallin mukai- sesta
BAT	Paras käyttökelpoinen tekniikka (<i>eng. best available technique</i>)
Breksia	Seoskilaji, jossa on iskoskilaji ja terävsärmäisiä mineraalin tai ki- vilajin murtokappaleita. Synty tapa esim. tektoninen.
Bulk Ore Sorting	Malmin esimurskaukseen liittyvä mekaaninen lajitteluprosessi, jossa koko materiaalivirta ohjataan sensoriohjattuna poistohihnalle
Cleantech	Tuote, palvelu, prosessi tai teknologia, joka edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä ja ehkäisee tai vähentää liiketoiminnan kielteisiä ympäristövaikutuksia
Cut-off arvo	Pienin malmipitoisuus kivessä, jolla louhinta ja tuotanto ovat talou- dellisesti kannattavia. Kun malmipitoisuus ylittää tämän raja-arvon, voidaan kivi luokitella malmiksi ja sisällyttää mineraalivarantoihin.
Dekanttivesi	Rikastushiekka-altaan pinnalta pumpattava vesi
Eutrofinen	Runsasravinteinen eli rehevä
Hankealue	Alue, joka sisältää Kuusivaaran ja Pahanlaaksonmaan tehdasalueiden maanpäälliset sekä maanalaiset toiminnot, voimalinjan sekä yhdys- tien. Hankealueen maanpäälliset toiminnot eivät sijoitu Viiankaa- van soidensuojelualueelle tai Natura 2000 -alueelle.
Hankkeesta vastaava	Hankkeesta vastaavalla tarkoitetaan toiminnanharjoittajaa tai sitä, joka muutoin on vastuussa YVA-laissa tarkoitetun hankkeen valmis- telusta tai toteuttamisesta. Sakatin kaivoshankkeessa hankevastaa- vana on AA Sakatti Mining Oy.
HC-testaus	Kosteuskammio koe, jonka avulla voidaan arvioida rikastushiekka- alueelta suotautuvan veden laatua (<i>eng. humidity cell testing</i>)
Henkilötyövuosi	Työaika tai -panos, jonka yksi henkilö tekee vuodessa.
High Pressure Grinding Roll, HPGR	Malmin rikastuksen kuivajauhatusprosessi, ns. painevalssijauhat- us
Hydrogeologia	Pohjavesiä tutkiva tieteenala
Hydrologia	Makean veden varoja ja veden kiertokulkua tutkiva tieteenala
Ilmanvaihtoasema	Maanalaisen kaivoksen ilmanvaihtoon liittyvä puhallinasema maan- päällä
Injektointi	Injektointi on tiivistysmenetelmä, jossa kallioon ja siinä oleviin ruh- jeisiin porataan reikiä ja pumpataan niihin sementin ja veden seosta. Injektointi voidaan toteuttaa joko ennen tunnelin tai muun kaivosti- lan louhintaa (esi-injektointi) tai jälkikäteen vesivuotojen ilmestyttyä (jälki-injektointi).
Injektointitehokkuus (%)	Tunnelilinjalta vuotamaan jäävien laskentaselujen suhteellinen osuus. Ei suoraan kuvaa injektoinnin suunnittelussa käytettävien olennaisten muuttujien ominaisuuksia (esim. tunnelia ympäröivä in- jektoitu alue, sen paksuus ja vedenjohtavuus, sekä injektointimassan tyyppi ja tunkeuma).
Jalkapuoli	Tason, esim. malmi tai siirros, eri puolilla sijaitsevista lohkoista käy- tetään nimityksiä kattopuoli ja jalkapuoli. Kattopuoleksi kutsutaan

Termi	Selite
	tason yläpuolella olevaa lohkoa ja jalkapuoleksi sen alapuolella olevaa lohkoa.
JORC-koodisto	Kansainvälinen koodisto, joka ohjaa mineraalivarantoarvioista tehtävien julkisten raporttien toteuttamiseksi
Kaivosalue	Kaivoslain mukainen yhtenäinen alue, jolla kaivosluvan haltija on oikeutettu harjoittamaan kaivostoimintaa. Kaivosalueen tulee täyttää kaivostoiminnan sijoittamista, kaivostekniikkaa ja turvallisuutta koskevat vaatimukset. Alue ei voi olla suurempi kuin mitä kaivostoiminta välttämättä edellyttää ottaen huomioon kysymyksessä olevan esiintymän laatu ja laajuus. Kaivoksen apualueeksi voidaan määrätä sellainen kaivostoiminnan kannalta välttämätön kaivosalueen vieressä sijaitseva alue, joka on tarpeen teitä, kuljetuslaitteita, voimaita vesijohtoja, viemäreitä, vesien käsittelyä tai riittävään syvyyteen maan pinnasta louhittavaa kuljetusväylää varten.
Kaivoshankkeen elinkaari	Kaivoshankkeen elinkaari koostuu seuraavista vaiheista: malminetsintä, esiselvitys- ja suunnittelutyö, kaivoksen rakentaminen ja avaaminen, kaivoksen toiminta sekä kaivoksen sulkeminen ja jälkihoito.
Kaivoslupa	Kaivoslain mukainen lupa kaivoksen perustamiseen ja kaivostoiminnan harjoittamiseen. Kaivosluvan myöntämisen edellytyksenä on, että esiintymä on kooltaan, pitoisuudeltaan ja teknisiltä ominaisuuksiltaan hyödyntämiskelpoinen.
Kaivostilat	Maanalaiseen kaivokseen louhittavat pysyvät tilat kuten huolto- ja varastotilat sekä tuotantotunnelit
Kaivostäyttö	Kaivostäyttö on menetelmä, jossa tyhjiä louhoksia ja muita kaivoksen tiloja täytetään sivukivellä, pastalla tai niiden yhdistelmällä. Kaivostäytön myötä pystytään ehkäisemään mm. sortumia kaivoksessa ja maanpinnan vajoamista.
Kalliopohjavesi	Kallioperän vedellä kyllästyneissä osissa oleva vesi. Suomen oloissa tällä tarkoitetaan rakoja ja ruhjeitten pohjavettä.
Kalliopultitus	Kalliontuentamenetelmä
Kannattavuuden esiselvitys	Hankkeen alustavan arvioinnin jälkeen laadittava hankkeen teknistä ja taloudellista esiselvitys, jolla tarkastellaan hankkeen toteutuskelpoisuutta ja kannattavuutta (<i>eng. pre-feasibility study</i>). Sakatin kaivoshankkeessa kannattavuuden esiselvitys on kaksiosainen (PFS-A ja PFS-B).
Katotelma	Pintaturpeen alapuolinen tiivis, hapeton ja huonosti vettä johtava kerros.
Kattopuoli	Tason, esim. malmi tai siirros, eri puolilla sijaitsevista lohkoista käytetään nimityksiä kattopuoli ja jalkapuoli. Kattopuoleksi kutsutaan tason yläpuolella olevaa lohkoa ja jalkapuoleksi sen alapuolella olevaa lohkoa.
Kerrannaisvaikutus	Jonkin toiminnan aiheuttama epäsuora vaikutus, vrt. suora eli välitön vaikutus
Komatiittinen	Komatiitit ovat ultraemäksisiä laavoja, jotka ovat geokemialliselta luonteeltaan MgO- ja Cr-rikkaita sekä SiO ₂ - ja TiO ₂ -köyhiä. Lisäksi nämä kivet ovat rikastuneet nikkelin, kuparin ja platinaryhmän alkuaineiden (PGE) suhteen.
Kovettuva sivukivitäyttö	Sivukivitäytön variaatio, jossa mukana sideainetta
Kriteeripohjainen esi-injektointi	Esi-injektointi (kts. Injektointi) voidaan toteuttaa joko kriteeripohjaisesti tai systemaattisesti. Kriteeripohjaisessa lähestymistavassa injektointipäätös tehdään tunnusteluporausten ja tunnustelurei'istä tehtävien vesimenekikokeiden perusteella.

Termi	Selite
Kuilunostin	Kiviaineksen (malmin ja sivukiven) nostoväline maanalaisesta kaivoksesta maanpäälle
Kuivaläjitys	Suodatetun rikastushiekan läjitysmenetelmä, jossa rikastushiekan vesipitoisuus on <20 %. Alavaihtoehtona mukainen läjitystapa.
Kuivanapitovesi	Käytetään nimitystä maanalaiseen kaivokseen kertyvistä vesistä (pohja- ja pintavesi, porausvesi), jotka kerätään ja poistetaan kaivoksesta pumppaamalla maanpintaan
Kumulaatti	Syväkivi, joka on syntynyt kiteiden erkaantuessa magmasta esimerkiksi painovoiman vaikutuksesta painumalla tai kohoamalla
Kupariekvivalentti	Kun malmi sisältää useita eri metalleja, jotka ovat kaupallisesti hyödynnettävissä, voidaan malmin laatu (pitoisuus) esittää ekvivalenttiarvona. Yleensä ekvivalentti lasketaan kaivoksen päätuotteen mukaan, kuten kupariekvivalenttina. Laskennassa muut metallit muunnetaan laskentakaavalla kuparipitoisuuksiksi ja ne lisätään malmin varsinaiseen kuparipitoisuuteen. Tällöin malmin laatu voidaan esittää yhdellä luvulla.
Kvartaarikausi	Geologinen aikakausi; alkoi noin 2,6 milj. vuotta sitten ja jatkuu edelleen
Kynnysarvo	Riskiperusteinen haitta-aineen pitoisuus, jonka ylittyessä maaperän pilaantuneisuus ja kunnostustarve on arvioitava
Lintudirektiivi	2009/147/EC Euroopan unionin tärkeimpiä luonnonsuojelusäädöksiä, jonka yleistavoitteena on ylläpitää tietyt lintukannat sellaisella tasolla, joka vastaa ekologiaa, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia
Louhos	Maanalaisessa kaivoksessa sijaitseva kohta/alue, josta malmi irrotetaan louhimalla
Luontodirektiivi	1992/43/ETY Euroopan Unionin asettama luonnonsuojelusäädös, joka koskee luonnonvaraista elämistää, kasvistoa ja luontotyyppejä
Maanalaisen kaivoksen sisäänkäynti	Maanalaiseen kaivokseen johtavan vinotunnelin lähtöpaikka maanpäällä
Maapohjavesi	Maaperän huokostilan kokonaisuudessaan täyttävä vesi (kyllästetty vyöhyke)
Mafinen	Rauta- ja magnesiumrikas kivilaji, esim. basaltti (vrt. felsinen; kevyitä alkuaineita sisältävä kivilaji). Yleensä väriltään tumma.
Magmaattinen	Magmakiviä ovat maanpinnalle purkautuvasta kivilulasta syntyvät vulkaaniset kivet ja maankuoren sisäosissa kivilulasta jähmetty-mällä syntyvät syväkivet ja puolipinnalliset kivet
Malmi	Taloudellisesti hyödynnettävissä oleva arvomineraaleja sisältävä kiviaines
Massiivisulfidi	Vulkaanisten kivilajien yhteydessä mahdollisesti tavattava mineralisaatiotyyppi, jossa mineraalien määrä koostuu yli 60 % sulfidimineraaleista
Mediaani	Suuruusjärjestykseen lajitellun jakauman keskimäinen arvo
Mesokumulaatti	Kumulaatti, jossa kumulaattimineraalien määrä on 85–95 % (ks. myös kumulaatti) ja interkumulusmineraalien määrä on 5–15 %.
Metasedimentti	Metamorfoitunut sedimentaarinen kivi. Kivessä on nähtävissä alkuperäisiä, kerrostumisen aikaisia piirteitä metamorfoosista huolimatta. Metamorfoosi = geologinen tapahtuma, jossa kiveen kohdistuu puristavaa tai venyttävää voimaa tai muuttuvia lämpötila- ja paineolosuhteita.
Mesotrofinen	Ravinteisuudeltaan runsasravinteisen ja niukkaravinteisen välissä

Termi	Selite
METSO-ohjelma	Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma 2014–2025 (METSO), jossa suojelu perustuu maanomistajien vapaaehtoisuuteen
Mineraalivaranto	Kallioperässä tai maaperässä luonnontilassa oleva arvoainekonsentraatio, jolla saattaa olla taloudellista arvoa. Jaetaan lisääntyvän geologisen tiedon perusteella kolmeen varmuusluokkaan: mahdollinen (<i>eng. inferred resource</i>), todennäköinen (<i>eng. indicated resource</i>) ja todetut (<i>eng. measured resource</i>).
Mineralisaatio	Yhden tai useamman taloudellisesti arvokkaan mineraalin rikastuminen luonnossa
Monoliitti	Rikastushiekasta sementoitu kappale
Märkäläjititys	Rikastushiekan läjitysmenetelmä, jossa rikastushiekka-alueelle pumpattavan rikastushiekan kiintoainepitoisuus on n. 22 %. Alavaihtoehdon b mukainen läjitystapa.
NAG-testaus	Nettophontuotto-testaus (<i>eng. net acid generation</i>), jonka avulla määritellään sivukivien ja rikastushiekan mahdolliset hapontuottoominaisuudet
Natura 2000	Euroopan Unionin perustama suojelualueiden verkosto ja näihin liittyvä hanke, jonka tavoitteena on tukea luonnon monimuotoisuutta turvaamalla luontodirektiivissä määriteltujen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjä.
Natura-arviointi	Luonnonsuojelulain velvoittamassa Natura-arvioinnissa keskitytään niihin suojeluarvoihin eli alueen suojeluperusteissa mainittuihin luontodirektiivin mukaisiin luontotyypeihin, kasvi- tai eläinlajeihin, joiden perusteella alueet on sisällytetty Suomen Natura 2000-verkostoon ja joihin hankkeella saattaa olla yksin tai yhdessä seudun muiden hankkeiden kanssa todennäköisesti suoria tai välillisiä vaikutuksia (Luonnonsuojelulaki 1096/1996, 65 §).
Neogeeni	Geologinen aikakausi, noin 23–2,6 milj. vuotta sitten
Neva	Puuton avosuo
Niskaoja	Avo-oja, jolla estetään ympäristön puhtaiden valumavesien pääsy alueelle, jonne sijoittuu kaivostoimintoja (mm. Kuusivaaran tehdas-alue). Niskaojien avulla saadaan pidettyä puhtaat valumavedet erillään vesistä, joita muodostuu kaivoksen toiminnassa sekä sen toiminta-alueella.
Nostokuilu	Kuilunostimen maanalainen osa. Kallioperässä kulkeva pystysuuntainen kanava, jonka kautta kiviaines (malmi ja sivukivi) nostetaan maanalaisesta kaivoksesta maanpintaan.
Nostotorni / Nostokuilun torni	Kuilunostimen maanpäällinen osa
Oligotrofinen	Niukkaravinteinen eli karu
Oliviinikumulaatti	Syväkivi, jossa kumulusmineralogia koostuu pääasiassa oliviinista (ks. myös kumulaatti)
Ortokumulaatti	Kumulaatti, jossa kumulaattimineraalien määrä on 75–85 % (ks. myös kumulaatti) ja interkumulusmineraalien määrä on 15–25 %
Paliskunta, palkinen	Osakkaidensa muodostama hallinnollinen yhteisö, joka vastaa poronhoidosta alueellaan.
Pastalaitos	Laitos, jossa rikastushiekkajakeista ja sementistä valmistetaan kaivostäyttöön soveltuva pasta
Pastatäyttö	Menetelmä, jolla täytetään maanalaisen kaivoksen tyhjiä louhostiloja (louhittujen louhosten täyttö) rikastushiekan ja sementin seoksella. Lisäksi pastatäytössä voidaan käyttää lisänä myös sivukiveä.
Pasta-kivimursketäyttö	Pastatäytön variaatio, jossa pastan sekaan lisätään valmistusprosessin lopussa sivukiveä tai muuta murskattua kiviainesta. Näin saadaan

Termi	Selite
	valmistettua nopeasti kovettuva homogeeninen massa, joka voidaan pumpata pastan tapaan täytettävänä olevaan louhokseen.
Pesimälinnusto	Linnusto, joka toistuvasti pesii alueella
Petrologia	Geologian osa-alue, joka tutkii kiviä, niiden koostumusta, tekstuuria, rakennetta, esiintymistä, jakaumaa ja muodostumisolosuhteita
Pirote	Malmimineraalien esiintyminen hajanaisesti pieninä rakeina isäntäkivessä
PM₁₀	Pienhiukkaset, joiden läpimitta on alle 10 mikrometriä
PM_{2.5}	Pienhiukkaset, joiden läpimitta on alle 2,5 mikrometriä
Pohjaruhje	Hankealueen merkittävin kalliorakenne, hyvin vettä johtava lähes pystyasentoinen ruhje
Pohjavesimallinnus	Pohjavesimalli on yksinkertaistettu kuvaus olemassa olevasta pohjavesisysteemistä. Mallinnusta käytetään mm. pohjaveden virtauksen, laadun ja haitta-aineiden kulkeutumisen kuvaamiseen sekä erilaisten toimenpiteiden vaikutusten arviointiin.
Pääesiintymä	Sakatin isoin esiintymä
Q-kalliolaatuluokitusjärjestelmä	Kallion Q-luokitus on rakennusgeologinen kalliolaatuluokitusjärjestelmä, jolla kalliota kuvataan laadullisin termein (esim. hyvä, kohtalainen, heikko) sekä tätä vastaavalla logaritmisella numeerisella arvolla. Q-luokituksessa kallion laatua kuvataan kallion rakoilun, rako-pintojen leikkauslujuuden ja jännitystilän perusteella, jotka määritellään erikseen kuudella erillisellä parametrilla. Q-luku määritetään kallionäyttekairauksen sydännäytteistä sekä kartoittamalla näkyvää kalliopintaa esimerkiksi tunnelissa, kallioleikkauksissa ja kalliopaljastumilla.
Raakavesi	Sakatin kaivoshankkeessa raakavedellä tarkoitetaan Kitisestä otettavaa pintavettä, jota käytetään rikastusprosesissa
Ramsarin sopimus	Ramsarin kaupungissa Iranissa vuonna 1971 solmittu kansainvälinen sopimus kosteikkojen ja vesialueiden suojelusta
Reologinen	Reologia on aineenjuoksevuusoppi. Reologisella tarkoitetaan aineenjuoksevuuteen liittyviä ominaisuuksia.
Rikastamo	Laitos, jossa arvomineraalit erotetaan arvottomasta kiviaineksesta ja jossa tuotetaan kaupallinen tuote eli rikaste
Rikaste	Rikastusprosessin tuote, joka sisältää malmista erotetun kaupallisesti hyödynnettävän arvoaineen
Rikastushiekan varastoallas	Korkearikkisen rikastushiekan varastointiin käytettävä allas, jossa rikastushiekan pinta on jatkuvasti veden alla
Rikastushiekka	Malmin rikastusprosesissa muodostuva kaivannaisjäte
Rikastushiekka-allas	Sakatin hankkeessa termillä viitataan korkearikkisen rikastushiekan varastoaltaaseen
Rikastushiekka-alue	Matalarikkisen rikastushiekan sijoitusalue. Sakatin hankkeessa matalarikkisen rikastushiekka voidaan läjittää alueelle joko kuiva- tai märkäläjitysmenetelmällä.
Ripevaahdotus	Ripevaahdotus on esivaahdotuksen jälkeen tuleva vaihe ja sen tarkoituksena on ottaa talteen arvomineraaleja esivaahdotuksen jätteestä. Sakatin tapauksessa tavoitteena on arvomineraalien lisäksi vaahdottaa sulfidimineraalit ja jakaa rikastushiekka korkea- ja matalarikkiseen.
Ruiskubetonointi	Menetelmässä kalliotilan seinämille ruiskutetaan paineella suuttimen läpi betonia. Betoni muodostaa kallion pinnalle tiiviin massan, tunkeutuen pinnalla oleviin halkeamiin ja koloihin, sekä tasoittaen pinnan epätasaisuuksia. Kalliotuennan ohella ruiskubetonointi voi toimia jossain määrin vesieristeenä.

Termi	Selite
Sakatin esiintymä	Pitää sisällään pääesiintymän ja satellittiesiintymän NE
Saproliitti	Kemiallisen rapautumisen tuloksena kovaan kiveen kehittynyt rapautumiskerros
Saraneva	Märkä, puuton mutta vedetön nevatyyppi, jossa kasvaa korkeaa saraa.
Satelliittiesiintymä NE	Sakatin isommasta esiintymästä (eli pääesiintymästä) kauempana oleva pienempi esiintymä
Sedimentaatio	Maa-aineksen kerrostuminen maanpinnalle tai veden pohjaan
Selvitysalue	Kullekin vaikutustypille määritelty alue, jolla kyseistä ympäristövaikutusta on selvitetty ja arvioitu
Sidosryhmä	Sidosryhmillä tarkoitetaan kaikkia niitä ulkopuolisia tahoja, joiden kanssa hankkeesta vastaava on tekemisissä tai joihin sen toiminta vaikuttaa tai jotka jollakin tavalla vaikuttavat sen toimintaan
Sivukivi	Kiviaines, joka joudutaan louhimaan varsinaisen esiintymän hyödyntämiseksi. Sivukiveä voidaan hyödyntää kaivostäytössä sekä rakentamisessa.
Sivukivitäyttö	Sivukivitäyttö on Suomessa yleisesti käytetty kaivostäyttömenetelmä, jossa täyttömateriaalina hyödynnetään sivukiveä.
Stratigrafinen	länmukainen
Systemaattinen esi-injektointi	Esi-injektointi (kts. injektointi) voidaan toteuttaa joko kriteeripohjaisesti tai systemaattisesti. Systemaattisessa lähestymistavassa louhitavalle alueelle porataan systemaattisesti injektointiviuhka, jonka reiät täytetään paineellisesti injektointiaineella aina ennen louhintaa. Injektointiaineen kuivuttua alueella voidaan tehdä jatkotutkimuksia, joiden pohjalta tehdään päätös jatkotoimenpiteistä tai injektoinnin lopettamisesta.
Sähköinen kaivos	Sakatin kaivoshankkeessa sähköisellä kaivoksella tarkoitetaan kaivosta, jossa kaikki käytettävät työkonet ovat sähkökäyttöisiä
Taksoni	Tieteellisesti luokiteltu sukulaisuussuhteiden mukaan nimetty eliöryhmä
Tarvekivi	Kiviaines, jota louhitaan ja hyödynnetään kaivoksen rakenteissa kuten tiestöjen ja patojen rakentamisessa
Tarkevilouhos	Maanpäällinen alue, josta irrotetaan tarvekiveä louhimalla
Taustapitoisuus	Pitoisuus, joka luontaisesti esiintyy maaperässä, pohjavesissä sekä pintavesissä. Pintavesien vaikutusarvioinnissa taustapitoisuus voi pitää sisällään myös vesistöön kohdistuvan muun kuormituksen (mm. hajakuormitus, pistemäiset lähteet).
Tehdasalue	Kuusivaaran alueelle sijoittuvat toiminnot (sis. rikastushiekka-alueen, rikastamon ym.), toiminnot sijoittuvat aidatun alueen sisäpuolelle
Tektoninen, tektonisoitunut	Maankuoren (kallion) laaja-alaisia rakenteellisia tapahtumia ja liikuntoja, joiden vaikutuksesta esim. vierekkäiset maankuoren osat liikkuvat toistensa suhteen (siirros, hiertyminen)
Tokka	Suuri porolauma
Tokkakunta	Samalla alueen poronhoitajien muodostama yhteisö; tokkakunnan poronhoitajat hoitavat poronsa yhdessä tokkakuntansa toiminta-alueella
Tunnelipora	Poikkileikkaukseltaan pyöreä ja halkaisijaltaan jopa lähes 20 m oleva laite, jolla louhitaan tunneleita. Kallioaineksen rikkoutuminen perustuu poran päässä olevien leikkureiden aiheuttamiin puristusjännitysmurtumiin. Rikkoutunut kiviaines siirtyy leikkuupään läpi hihnakuljettimelle ja siitä edelleen haluttuun sijaintipaikkaan. <i>Eng. tunnel boring machine (TBM).</i>

Termi	Selite
Ultraemäksinen	Magmakivi, joka sisältää alle 45 % piidioksidia
Ultramafinen	Kivilaji, jossa on yli 90 % rauta- ja magnesiummineraaleja
Vaijeripultitus	Kalliontuentamenetelmä
Vaikutusalue	Alue, jolla ympäristövaikutusten arvioidaan ilmenevän
Valtausalue	Valtaus on vanhan kaivoslain (503/1965) termi, joka nykyisessä kaivoslaissa tarkoittaa malminetsintälupaa. Valtaus antaa luvan tutkimuksiin, joiden avulla voidaan selvittää, onko jollakin alueella mineraaliesiintymiä.
Valuma-alue	Alue, jolta vesistö (järvi, joki) saa vetensä
Vinotunneli	Maan alla loivasti alaspäin laskeutuva tunneli, joka toimii maanalaisen kaivoksen liikenteen pääväylänä. Sakatin kaivoshankkeessa vinotunneli voi olla muodoltaan spiraali, mutka tai suora.
Vulkaaninen	Tulivuoren toimintaan liittyvä, tuliperäinen (esim. vulkaaninen kivilaji)
Vulkaniitti	Vulkaniitteja syntyy tulivuorenpurkauksissa. Vulkaaniset kivet voidaan jakaa edelleen kivilajista maan pinnalla jäähmettyneisiin laavakiviin ja tulivuorenpurkauksissa syntyviin pyroklastisiin kiviin, jotka koostuvat ilmaan lentäneestä heitteleaineesta.
Vulkanoklastinen	Runsaasti vulkaanista ainesta sisältävä klastinen kivi. Koostuu mineraali- tai kivilajikappaleista.
Yhteysviranomainen	Yhteysviranomaisella tarkoitetaan viranomaista, joka huolehtii siitä, että hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely järjestetään. Yhteysviranomaisen tehtävät on määritetty YVA-laissa. Sakatin kaivoshankkeessa yhteysviranomaisen toimii Lapin ELY-keskus.
Yksityinen luonnonsuojelualue	Maanomistajan hakemuksesta ELY-keskusten päätöksellä kuntien, yhteisöjen ja yksityisten maille perustettava suojelualue
Ylijäämämaa	Maanmuokkauksen yhteydessä ylijäävä maa-aines, jolle ei ole sellaisenaan käyttöä
YVA-konsultti	Taho, joka toteuttaa YVA-menettelyssä ympäristövaikutusten arviointia hankkeesta vastaavan toimeksiannosta
YVA-menettely	YVA-laissa (252/2017) määritelty menettely, jossa selvitetään ja arvioidaan hankkeeseen liittyviä ympäristövaikutuksia sekä kuullaan hankkeen eri osapuolia. YVA-menettely on kaksivaiheinen prosessi, jossa tuotetaan kaikille julkista tietoa hankkeesta, sen toteuttamisesta sekä vaikutuksista.